

Μύθος

Οι διαφορετικές οπτικές του Μύθου.

Ετυμολογικά η λέξη σύμβολο προέρχεται από το [αρχαίο] ελληνικό *συμβάλλειν* [συμβάλλω], που σημαίνει δένω μαζί [ρίχνω μαζί].

Στην καθομιλούμενη γλώσσα ο μύθος είναι φαντασία, κάτι που δε θεωρείται αληθινό.

Γι' αυτό μας φάνηκε χρήσιμο να παρακολουθήσουμε τις μεταλλαγές των σημείων, από την εμφάνιση τους ως την πολύ μεταγενέστερη μεταμόρφωση τους, κυρίως μέσα στην περιοχή των τελετουργιών και των μύθων, για να δείξουμε καλά τη λειτουργική τους σύνδεση.

Μύθος

Οι διαφορετικές οπτικές του Μύθου.

Εσωτερικό Κύλικα*

*Ο Αχιλλέας δένει τις πληγές του Πάτροκλου.
Ερυθρόμορφο κύλικας περιόδου 5ος αιώνας
π.Χ.*

*Ο κύλιξ έχει σχήμα φαρδιού ποτηριού για την κατάνυξη οίνου σε συμπόσιο.

Φιλοξενείτε στο Αρχαιολογικό
Μουσείο του Βερολίνου.

Καλλιτέχνης: Ζωγράφος του Σωσία

Είδος, [ερυθρόμορφη](#) κύλιξ

Διαστάσεις, ύψος: 10 εκ., διάμετρος 32 εκ.

Μουσείο, Άλτες Μουζέουμ, [Βερολίνο](#)

[Αριθμός καταλόγου](#), F2278

[Ελληνικός](#)

[Πολιτισμός: Αρχαϊκή](#)

[Αγγειογραφία,](#)

[Ερυθρόμορφή](#)

Μύθος

Ο Ζωγράφος του Σωσία

Αχιλλέας και Πάτροκλος (εσωτερικά)

Στο εσωτερικό είναι διακοσμημένο με αγγειογραφία που εικονίζει τον Αχιλλέα να δένει την πληγή του Πάτροκλου. Ο Πάτροκλος εικονίζεται καθιστός επάνω στην ασπίδα του. Πονάει από την πληγή και στρέφει το κεφάλι στο πλάι, ενώ συγχρόνως σφίγγει τα δόντια από τον αβάσταχτο πόνο. Ο Αχιλλέας γονατίζει για να του επιδέσει το αριστερό χέρι. Η σκηνή εκτυλίσσεται σε κάποια μάχη στον πόλεμο της Τροίας. Οι δύο πρωταγωνιστές είναι ντυμένοι με θώρακα, ενώ ο Αχιλλέας ακόμα δεν έβγαλε το κράνος του. Ο Πάτροκλος έχει βγάλει το κράνος, αλλά ακόμα φοράει τη σκούφια που προστατεύει το κεφάλι κάτω από το βαρύ κράνος. Έχει λύσει την αριστερή επωμίδα, για να ανακουφίσει το τραυματισμένο του χέρι.

Ηρακλής στον Όλυμπο

Στο εξωτερικό μέρος φέρει αγγειογραφία με θέμα την είσοδο του Ηρακλή στην συνέλευση των θεών του Ολύμπου. Η αγγειογραφία αυτή διαιρείται σε δύο μέρη, στην όψη α' και την όψη β'. Εικονίζονται οι Ηρακλής, Ερμής, Απόλλων, Αθηνά, Δίας, Ήρα και Ήβη

Μύθος

Πρωτοπόροι (Ερυθρόμορφη αγγειογραφία)

Πρωτοπόροι ονομάστηκε από τον μελετητή της αρχαίας ελληνικής αγγειογραφίας [Τζον Μπήζλυ](#) (Sir John Beazley) μια συγκεκριμένη ομάδα αγγειογράφων του πρώιμου αρχαϊκού [Ερυθρόμορφο](#) [υ Ρυθμού στην Αττική](#). Η ομάδα αυτή άκμασε την τελευταία εικοσαετία του 6ου αι. π.Χ. και επέδρασε επαναστατικά στην εξέλιξη της ελληνικής ζωγραφικής.

Οι τρεις σημαντικότεροι Πρωτοπόροι ήταν ο [Ευφρόνιος](#), στον οποίο αποδίδεται η σύλληψη της επαναστατικής τεχνοτροπίας αυτής της ομάδας, ο [Ευθυμίδης](#), που [γαλουχήθηκε](#) εξ αρχής σε αυτό το ρεύμα, και ο [Φιντίας](#) που [επέλεξε να στραφεί](#) προς την τεχνοτροπία των Πρωτοπόρων αλλάζοντας την αρχική πορεία της καλλιτεχνικής του καριέρας. Δευτερεύοντες ζωγράφοι της ίδιας ομάδας είναι [Σμίκρος](#), που μιμείται τον [Ευφρόνιο](#), ο [Ύψις](#), ο [Ζωγράφος του Δικαίου](#), που [ήταν μαθητής του Ευθυμίδα](#), και ο [Ζωγράφος του Σωσία](#). Ο τελευταίος φέρει αυτό το συμβατικό [όνομα γιατί δεν έχει](#) βρεθεί κανένα αγγείο με την υπογραφή του. Άλλοι μελετητές συνδέουν τα αγγεία που του απέδωσε ο Μπήζλυ με την ώριμη περίοδο του Ευθυμίδα ή με το [Ζωγράφο του Κλεοφράδη](#).

Μύθος

Πρωτοπόροι (Ερυθρόμορφη αγγειογραφία)

Οι *Πρωτοπόροι* ενδιαφέρθηκαν για την απόδοση του ανθρώπινου σώματος σε διάφορες περίπλοκες στάσεις εκμεταλλευόμενοι πλήρως τις δυνατότητες που τους έδινε η νέα ερυθρόμορφη τεχνική στην απόδοση αλληλοεπικαλυπτόμενων μορφών.

Απεικόνισαν το ανθρώπινο σώμα και από διάφορες οπτικές γωνίες, φροντίζοντας να αποτυπώνουν στη μυολογία των σωμάτων την κίνηση.

Με αυτές τις σημαντικές κατακτήσεις κατάφεραν να υπερβούν τις συμβατικότητες της αρχαϊκής αγγειογραφίας και να κάνουν σημαντικά βήματα προς τη φυσιοκρατία.

Θέματα: Σώματα κατ' ενώπιον, ακόμα και πρόσωπα, αν και τα τελευταία μόνο σε ειδικές περιπτώσεις γκροτέσκων μορφών, όπως είναι ο ληστής Κύκνος, εταίρες, συμποσιαστές και κένταυροι.

Μέσα: Ο ψυκτήρας, η κάλπις, η στάμνος, η πελίκη, ο αμφορέας με λαιμό και σχοινοειδείς λαβές και ο λεγόμενος αμφορέας τύπου D, γενικώς μεγάλα αγγεία αλλά και κάποιους μικρούς κύλικες.

Μύθος

Από το Μύθο στην Έλλογη Σκέψη.

Η γέννηση της φιλοσοφίας στην Αρχαία Πόλη.

[πηγή: Fr. Châtelet, «Πλάτων» στο *Η Φιλοσοφία τ. Α'*, επιμ. Fr. Châtelet, *Από τον Πλάτωνα ως τον Θωμά Ακινάτη*, μτφ. Κωστής Παπαγιώργης, Γνώση, Αθήνα 1984, σελ. 20-22, 23, 25]

Η σύγχρονη ιστορία της Φιλοσοφίας της αρχαιότητας καθιερώνει μία τάξη νοητικά ικανοποιητική για κείνους που την επεξεργάζονται.

Στην αρχή έχουμε τη θρησκεία, το μύθο, την ποίηση:

από τον Όμηρο ως τον Πίνδαρο·

ύστερα έχουμε μια μετάβαση: τους «προσωκρατικούς»

μέσα σ' αυτό το μεγάλο «θύλακα» τοποθετούμε τους «φυσικούς», τον Θαλή για παράδειγμα,

τους ατομικούς, τους **ιατρούς**, τους **ιστορικούς**, τον Ηράκλειτο, τον Παρμενίδη, τον Αναξαγόρα, τον Εμπεδοκλή,

τους **σοφιστές**· όταν εμφανίζεται ο Σωκράτης: όλα αλλάζουν, αλλά με έναν τρόπο που δεν είναι ακόμα ριζικός.

Με τον Πλάτωνα, με την ίδρυση της Ακαδημίας το 387, εγκαθιερύεται επιτέλους η **τάξη της ορθολογικότητας**· είναι ακόμα πρόσκαιρη κι αδέξια, και θα υποστεί πολλαπλές τροποποιήσεις, όμως έχει κιόλας καθορίσει τις αρχές της.

Μύθος

Από το Μύθο στην Έλλογη Σκέψη. Η γέννηση της φιλοσοφίας στην Αρχαία Πόλη.

[πηγή: Fr. Châtelet, «Πλάτων» στο *Η Φιλοσοφία τ. Α'*, επιμ. Fr. Châtelet, *Από τον Πλάτωνα ως τον Θωμά Ακινάτη*, μτφ. Κωστής Παπαγιώργης, Γνώση, Αθήνα 1984, σελ. 20-22, 23, 25]

Η σκέψη που υπάκουε στη μυθοποιητική απαίτηση υποκαθίσταται από μια νέα λογική, η οποία, χάρη σε μια αυστηρή πειθαρχία του λόγου, δίνει όλα τα δικαιώματα στην αληθινή λαλιά, δηλαδή στην αποτελεσματική.

Αναμφίβολα η ελληνική αντίληψη περί ανθρώπου και κόσμου προοδευτικά «εκκοσμικεύθηκε» ή «λαϊκοποιήθηκε» και το σύμπαν των θεών εξαφανίστηκε σιγά – σιγά μπροστά στις πράξεις των ανθρώπων.

Ο τόπος όπου επιτελείται αυτή η μετατροπή είναι η Πόλις.

Αυτή διαμορφώνεται στις αποικιακές πολιτείες, κυρίως στη Μικρά Ασία· κατόπιν φτάνει στη μητρόπολη, και η Αθήνα θα γίνει τόπος μιας εξέλιξης που στη συνέχεια θα θεωρηθεί παραδειγματική.

Μύθος

Από το Μύθο στην Έλλογη Σκέψη. Η γέννηση της φιλοσοφίας στην Αρχαία Πόλη.

[πηγή: Fr. Châtelet, «Πλάτων» στο *Η Φιλοσοφία τ. Α'*, επιμ. Fr. Châtelet, *Από τον Πλάτωνα ως τον Θωμά Ακινάτη*, μτφ. Κωστής Παπαγιώργης, Γνώση, Αθήνα 1984, σελ. 20-22, 23, 25]

Ένα πρώτο στάδιο συνιστά η πολιτική κατάκτηση των αστικών δικαιωμάτων και της ιδιότητας του πολίτη.

[...] η μοίρα του καθενός καθορίζεται [...] από τη σχέση του με αυτή την αφηρημένη αρχή που είναι ο νόμος.

Η δεύτερη φάση είναι η εγκαθίδρυση της δημοκρατίας [...] πολίτευμα στο οποίο η κυβέρνηση είναι εκτεθειμένη σε «μέση αγορά» και κάθε πολίτης, τυπικά και ουσιαστικά, έχει τη δυνατότητα να συμμετάσχει σ' αυτή.

Στην αταξία των μακρινών βαρβάρων και στην παράλογη τάξη των πολύ κοντινών βαρβάρων –περσική αυτοκρατορία– αντιπαρατάσσεται μια έλλογη οργάνωση, που αντιστοιχεί στη θέση που κατέχει ο άνθρωπος μέσα στην κοσμική τάξη. [...]

Όλα συμβαίνουν σάμπως η φιλοσοφία, καθώς πετυχαίνει ολοένα και περισσότερο να οριοθετεί την πρωτοτυπία του έλλογου πεδίου της, να επαναλαμβάνει, ενσωματώνοντάς τες, αρχέγονες στάσεις της ζωής.

Μύθος

Από το Μύθο στην Έλλογη Σκέψη. Η γέννηση της φιλοσοφίας στην Αρχαία Πόλη.

[πηγή: Fr. Châtelet, «Πλάτων» στο *Η Φιλοσοφία τ. Α'*, επιμ. Fr. Châtelet, *Από τον Πλάτωνα ως τον Θωμά Ακινάτη*, μτφ. Κωστής Παπαγιώργης, Γνώση, Αθήνα 1984, σελ. 20-22, 23, 25]

Από το μύθο στην έλλογη σκέψη;
Βέβαια.

Ωστόσο ο μύθος δεν είναι μια άτακτη φαντασία και η έλλογη σκέψη τείνει να επιβληθεί σαν ένας νέος μύθος.

Μύθος

Η εξέλιξη μέσα στο χρόνο

Ο **μύθος** σύμφωνα με την ανθρωπολογική ερμηνεία του όρου είναι ιερή ή θρησκευτική αφήγηση της οποίας το περιεχόμενο σχετίζεται με την προέλευση ή τη δημιουργία φυσικών, υπερφυσικών ή πολιτιστικών φαινομένων. Η ανθρωπολογική έννοια για τον μύθο διαφέρει από εκείνην που υπονοεί στο περιεχόμενο του μύθου κάποιο ψεύδος.

Οι μύθοι διερευνούνται επίσης ως αποσπασματικές πηγές προφορικής [ιστορικής](#) αφήγησης ως ενδείξεις κοινωνικών αξιών που διαμορφώνουν τον [κοινωνικό χάρτη](#) μιας ομάδας ανθρώπων και (από τον [Κλοντ Λεβί-Στρος](#)) [για τις καθολικές](#) (συμπαντικές) δομές τους.

Πηγή: <https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%9C%CF%8D%CE%B8%CE%BF%CF%82>

Claude Levi Strauss: Γλωσσολογική ανάλυση του Μύθου

Sigmund Freud: Ο Μύθος είναι όνειρα που πηγάζουν από τον ασυνείδητο νου.

Carl Gustav Jung: Ο Μύθος αποκαλύπτει τα αρχέτυπα του συλλογικού ασυνείδητου

Joseph Campbell: Ο Μύθος προσανατολίζει τον άνθρωπο προς τις μεταφυσικές διαστάσεις της ύπαρξης

James Frazer: Ο μύθος ως προεπιστημονική προσπάθεια του ανθρώπου να ερμηνεύσει το φυσικό περιβάλλον.

Bronislaw Malinowski: Η επιστήμη των πρωτόγονων κοινωνιών.

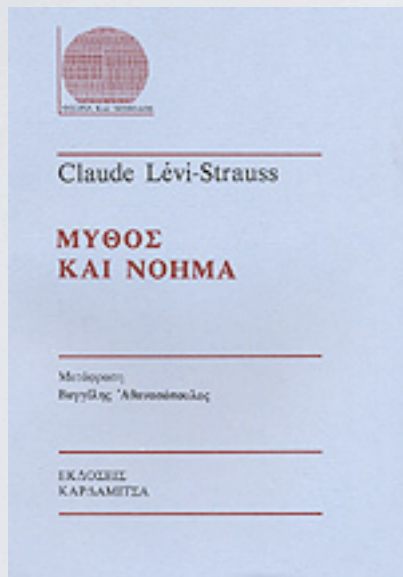
Friedrich Schelling: Προσδιορίζει τον μύθο στην καθαρότητα του και τη φύση του πνεύματος που τον δημιούργησε.

Μύθος

Claude Levi Strauss

Οι μύθοι διερευνούνται επίσης ως αποσπασματικές πηγές προφορικής ιστορικής αφήγησης ως ενδείξεις κοινωνικών αξιών που διαμορφώνουν τον κοινωνικό χάρτη μιας ομάδας ανθρώπων και (από τον Κλοντ Λεβί-Στρος) για τις καθολικές (συμπαντικές) δομές τους.

Από την κυριάρχηση της επιστήμης τον δέκατο έβδομο αιώνα και μετά, έχουμε απορρίψει τη μυθολογία σαν δημιούργημα ενός δεισιδαίμονα και πρωτόγονου νου. Μόλις τώρα πλησιάζουμε σε μια πληρέστερη εκτίμηση της φύσης και του ρόλου του μύθου στην ιστορία του ανθρώπου. Με τις πέντε διαλέξεις που περιέχονται σε αυτό το βιβλίο ο διακεκριμένος Γάλλος ανθρωπολόγος Claude Levi-Strauss προσφέρει τη γνώση μιας ολόκληρης ζωής αναλωμένης στην ερμηνεία των μύθων και στην προσπάθεια ανακάλυψης της σημασίας που αυτοί έχουν για τη νοητική δύναμη του ανθρώπου.

Μύθος

Claude Levi Strauss

Η επιστήμη των μύθων: αυτός θα μπορούσε να είναι ο τίτλος του βιβλίου, αν ο συγγραφέας δεν αισθανόταν υποχρεωμένος να περιορίσει τις φιλοδοξίες του γνωρίζοντας καλά ότι, στον δρόμο που προσπάθησε να ανοίξει, μένει να γίνουν τα πάντα, ή σχεδόν τα πάντα, πριν να έχει κανείς το δικαίωμα να μιλήσει για πραγματική επιστήμη. **Γιατί αν, όπως το ελπίζουμε, η γνώση του ανθρώπου κάνει εδώ κάποια πρόοδο, αυτή συνίσταται αποκλειστικά και μόνον σε μια στάση ταπεινοφροσύνης απέναντι στο αντικείμενο, μια στάση που, για πρώτη φορά ίσως, παίρνει τους μύθους "στα σοβαρά"**. Από την διεξοδική ανάλυση ενός μύθου που διευρύνεται ώσπου να περιλάβει το μεγαλύτερο μέρος των μύθων της **Τροπικής Αμερικής**, προκύπτει ότι, ακόμη και εκεί που το ανθρώπινο πνεύμα φαίνεται απολύτως ελεύθερο να παραδοθεί στον δημιουργικό αυθορμητισμό του, δεν παρατηρούμε καμία αταξία και καμία αυθαιρεσία στην επιλογή των εικόνων του, στον τρόπο που τις συσχετίζει, τις παραθέτει ή τις αντιπαραθέτει. Όπως λοιπόν οι φυσικές επιστήμες δεν αναγνωρίζουν καμία αυθαιρεσία στα έργα της φύσης, έτσι δεν θα πρέπει, αν θέλει να γίνει κάποτε ο άνθρωπος αντικείμενο της επιστημονικής γνώσης, να υπάρχει αυθαιρεσία στα έργα του πνεύματος. Αυτό δεν σημαίνει ωστόσο ότι έχουμε την πρόθεση να ερμηνεύσουμε τη σκέψη σαν την μηχανική συνάρθρωση κάποιων αφηρημένων διεργασιών, στην έκφραση των οποίων ο άνθρωπος δεν θα αναγνώριζε πια τον εαυτό του. **Όπως μαρτυρά και ο μαγειρικός τίτλος του, το βιβλίο αυτό αναφέρεται στις απαιτήσεις του σώματος και στις στοιχειώδεις σχέσεις που διατηρεί ο άνθρωπος με τον κόσμο**. Χάρη στη μουσική δομή του που το κάνει να μοιάζει με ένα μακρύ ορατόριο, χωρισμένο σε μέρη που θυμίζουν διαδοχικά το θέμα και τις παραλλαγές, την σονάτα, τη φούγκα, τη καντάτα και τη συμφωνία, συγκρίνει τους δρόμους της μυθικής σκέψης με αυτούς της μουσικής που είναι, από όλες τις καλές τέχνες, εκείνη που μοιάζει πιο πολύ με επιστήμη, όντας ταυτόχρονα πηγή μοναδικών συγκινήσεων. Στόχος μας, επομένως δεν είναι να μειώσουμε, να αποκλείσουμε ή να τεμαχίσουμε, αλλά αντίθετα να ενσωματώσουμε όλες τις όψεις της γνώσης του ανθρώπου σε μια προσπάθεια εξήγησης, που θα ήταν εκ των προτέρων καταδικασμένη αν δεν βασιζόταν στον σεβασμό. Έτσι, ξεκινώντας από τη φαινομενικά κοινότοπη αντίθεση του ωμού και του μαγειρεμένου, θα δούμε πρώτα απ' όλα να αναπτύσσεται η λογική δύναμη μιας μυθολογίας της μαγειρικής όπως διαμορφώθηκε από ορισμένες νοτιοαμερικανικές φυλές, από τις οποίες άντλησε ο συγγραφέας τα παραδείγματά του, ζώντας μαζί τους, και στη συνέχεια θα δούμε να αναδύονται ορισμένες γενικές ιδιότητες της μυθικής σκέψης μέσα στις οποίες βρίσκεται εν σπέρματι μια φιλοσοφία της κοινωνίας και του πνεύματος. (ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΟ ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ)

CLAUDE
LEVI-STRAUSS
ΜΥΘΟΛΟΓΙΚΑ
*
ΤΟ ΩΜΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΜΑΓΕΙΡΕΜΕΝΟ

Μύθος

Claude Levi Strauss

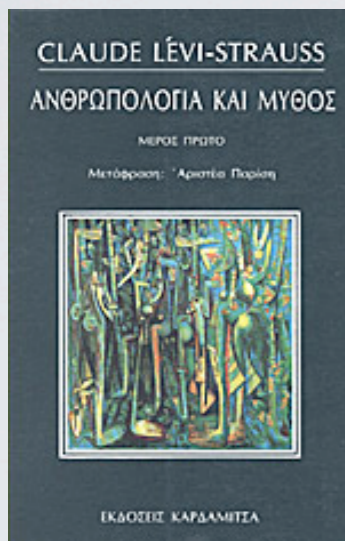
Για να γνωρίσει καλύτερα τον άνθρωπο, το βιβλίο αυτό, πιστό στην εθνολογική μέθοδο, κατευθύνει το βλέμμα σε κοινωνίες πολύ απομακρυσμένες από εκείνη του παρατηρητή. Όμως, παρουσιάζεται επίσης και σαν μία σειρά σκέψεων πάνω σε ένα πολύ γενικό πρόβλημα της ανθρώπινης κατάστασης: εκείνο των σχέσεων ανάμεσα στον εξαναγκασμό και την ελευθερία. Ποιο περιθώριο ελιγμών διαθέτει η κουλτούρα μέσα στα όρια που θέτει στον άνθρωπο η βιολογική του φύση, το ίδιο το άτομο στους κόλπους των βασικών κοινωνικών ενοτήτων -οικογένεια, γάμος, συγγένεια- όπου γεννήθηκε και είναι επιφορτισμένο να διατηρήσει ή να ανανεώσει; Με ποια ελευθερία η σκέψη αντιδρά στις πιέσεις του περίγυρου; Σε ποιους στοιχειώδεις κανόνες πρέπει να υπακούει η γλώσσα για να επιτρέψει την επικοινωνία; Ποιες σχέσεις υπάρχουν ανάμεσα στην κλίμακα των πιθανών που συλλαμβάνει το πνεύμα και την πραγματοποίηση ορισμένων μόνο από αυτά; Ανοίγοντας το δρόμο του ανάμεσα στους θεσμούς, στα ήθη, στους μύθους, στις τελετουργίες και τις δοξασίες των πιο διαφορετικών κοινωνιών, ο συγγραφέας πλησιάζει προοδευτικά στη δική μας. Δείχνει ότι σε μας όπως κι αλλού, αντί να έρχονται σε αντίθεση, ο καταναγκασμός και η ελευθερία αλληλοστηρίζονται. Έτσι, διαλύεται η σύγχρονη ψευδαίσθηση ότι η ελευθερία δεν αντιμετωπίζει εμπόδια κι ότι η μόρφωση, η κοινωνική ζωή, η τέχνη απαιτούν για να ευδοκιμήσουν μια πράξη πίστης στην παντοδυναμία του αυθορμητισμού: ψευδαίσθηση που δεν είναι το αίτιο, αλλά όπου μπορεί να δει κανείς μια όψη της κρίσης την οποία περνάει σήμερα η Δύση. (ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΟ ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ)

Μύθος

[Claude Levi Strauss](#)

Το βιβλίο αυτό προσφέρει ένα πλεονέκτημα: είναι λιγότερο ογκώδες από τα περισσότερα άλλα που έγραψε. Τελικά, για όσους ενδιαφέρονται για τους μηχανισμούς της διανοητικής εργασίας, απεικονίζει τα προχωρήματα, τα ψηλαφητά βαδίσματα, τις οπισθοχωρήσεις, κάποτε και τις προόδους μιας σκέψης που συλλαμβάνεται πάνω στη δράση, μέσα στη διάρκεια τριάντα δύο χρόνων, που αποτελούν ένα μεγάλο μέρος της ζωής ενός ατόμου και τον χρόνο διάρκειας μιας γενιάς. (ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΟ ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ)

Μύθος

[Sigmund Freud, \(βιογραφία\)](#)

Ενώ ο Φρόυντ αναλύει μύθους σε όλα του τα κείμενα, ο βασικός του μύθος, αυτός του Οιδίποδα, εξετάζεται κατά κύριο λόγο στην Ερμηνεία των Ονείρων, αφού τόσο ο ίδιος ο Φρόυντ όσο και ο Γιούνγκ παραλληλίζουν τους μύθους με τα όνειρα:

Αν ο Οιδίπους Τύραννος συγκινεί το σύγχρονο κοινό όσο και εκείνο της εποχής στην οποία παραστάθηκε, η εξήγηση μπορεί να είναι μόνο ότι η επίδρασή του δεν έγκειται στην αντίθεση μεταξύ πεπρωμένου και ανθρώπινης (ελεύθερης) βούλησης, αλλά πρέπει να αναζητηθεί στην ιδιαίτερη φύση του υλικού πάνω στο οποίο προβάλλεται αυτή η αντίθεση. Πρέπει να υπάρχει κάτι (λανθάνον) που καθιστά μια φωνή μέσα μας έτοιμη να αναγνωρίσει την ακατανίκητη δύναμη του πεπρωμένου στον Οιδίποδα ... **Η μοίρα του Οιδίποδα μας συγκινεί μόνο επειδή θα μπορούσε να ήταν δική μας – επειδή ο μάντης μας χρέωσε με την ίδια κατάρα πριν από τη γέννησή μας όπως κι αυτόν ... Τα όνειρα μας μας πείθουν ότι έτσι είναι.** Ο βασιλεύς Οιδίπους, που σκότωσε τον πατέρα του Λάιο και παντρεύτηκε τη μητέρα του Ιοκάστη, μας παρουσιάζει απλώς την εκπλήρωση των παιδικών μας επιθυμιών. **Αλλά, πιο τυχεροί από εκείνον, έχουμε εντωμεταξύ επιτύχει, στο βαθμό που δεν έχουμε γίνει ψυχονευρωσικοί, να αποσυνδέσουμε τη σεξουαλική μας παρόρμηση από τη μητέρα μας και να ξεχάσουμε τη ζήλια για τον πατέρα μας.**

(Φρόυντ, *Η Ερμηνεία των Ονείρων*, IV, σελ. 262-63)

[Ψυχανάλυση και Ελλάδα, Ο Φρόυντ και η Αρχαία Ελληνική Σκέψη](#)

Μύθος

Carl Gustav Jung

... Γι' αυτό, μια μελέτη του ανθρώπου και των συμβόλων του, αποτελεί στην πραγματικότητα μελέτη των σχέσεων του ανθρώπου με το ασυνείδητό του. Και, επειδή, κατά το Γιούνγκ, **το ασυνείδητο αυτό ειν' ο οδηγός, ο φίλος, ο σύμβουλος του συνειδητού**, μια τέτοια μελέτη έχει άμεση σχέση με τη μελέτη των ανθρώπινων όντων, και με τα πνευματικά τους προβλήματα. Γνωρίζουμε το ασυνείδητο κι επικοινωνούμε μαζί του κυρίως με τα όνειρα, με κάποιο διάλογο. Σ' όλο αυτό το βιβλίο, και ιδιαίτερα στο κεφάλαιο που γράφτηκε απ' το Γιούνγκ, θα συναντήσουμε και πάλι αυτή τη σπουδαιότητα που δόθηκε στο ρόλο του ονείρου στη ζωή μας. ... (Από την Εισαγωγή της έκδοσης)

Μύθος

[Carl Gustav Jung](#)

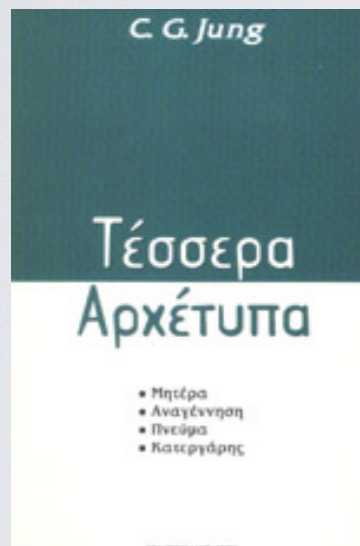
Μητέρα: η θέση της μητέρας στην ανθρώπινη κοινωνία. Έχουμε συνειδητοποιήσει τον ουσιαστικό της ρόλο;

Αναγέννηση: καθετί ακολουθεί έναν αναπόφευκτο κύκλο εξέλιξης. Διαβαίνουμε ένα ανοδικό εξελικτικό σπειροειδές. Κάθε χειμώνα τον διαδέχεται η άνοιξη. Κατά πόσο βιώνουμε συνειδητά αυτή την πορεία;

Πνεύμα: μια άλλη πραγματικότητα υπάρχει πίσω από αυτή της υλικής μας έκφρασης. Από την παιδική ηλικία θα μεταφέρεται μέσα από τα παραμύθια. Άραγε, αντιλαμβανόμαστε τη σημαντικότητα μιας τέτοιας αλήθειας;

Κατεργάρης: μια παραδοσιακή μορφή που αναδύεται από τα βάθη της αρχέγονης φύσης μας. Πέρασε μέσα από τους αιώνες και αποτελεί τμήμα της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Η εποχή που ζούμε κατά πόσο επηρεάζεται από εκείνη τη θεία τρέλα που ενυπάρχει στα εσώψυχά μας; (ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΟ ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ)

[Συνέντευξη με τον Καρλ Γιουνγκ](#)
Μονοπάτια του Λίμπιντο

Μύθος

Οι κοινωνικές μας δομές αντιμετωπίζουν σήμερα το ουσιαστικότερο πρόβλημα από την εμφάνιση του ανθρώπινου είδους. Ένα πρόβλημα που μπορεί να οδηγήσει σε αδελφοκτόνο σπαραγμό αν ξεπεραστούν κάποια λεπτά όρια λογικής σκέψης, είτε συνειδητά ή ασυνείδητα.

Η ανθρώπινη οντότητα διακατέχεται από έναν έντονο εσωτερικό διχασμό που προβάλλεται αναπόφευκτα σε όλες της τις δραστηριότητες.

Πολιτική και θρησκεία έχουν μέχρι σήμερα αποτύχει στην εξάλειψη των συνόρων και των διαφορών που προβάλλουν έντονες διχάζοντας ολόκληρη την ανθρωπότητα.

Σε αυτό το δίλημμα ο Κ. Γκ. Γιουνγκ επιχειρεί μια δυναμική και ερευνητική αναζήτηση που πιθανά να δώσει τις επιθυμητές λύσεις. (Από την παρουσίαση στο οπισθόφυλλο του βιβλίου)

Περιεχόμενα

Η ΚΑΤΑΝΤΙΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ ΣΤΗ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ ΣΑΝ ΑΝΤΙΣΤΑΘΜΙΣΜΑ ΣΤΗ ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ ΤΗΣ ΜΑΖΑΣ

Η ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΔΥΣΗΣ ΣΤΟ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ

Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΕΑΥΤΟΥ

Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑΣ

C. G. Jung

Ο Ανεξερεύνητος
Εαυτός

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΑΜΒΑΝΟΣ

Carl Gustav Jung

Μύθος

Joseph Campbell

Οι μύθοι, οι θρύλοι και τα ηρωικά έπη διέγειραν πάντοτε και συγκινούσαν τις καρδιές μας. **Από τα πρώτα εκείνα χρόνια της άγραφης ιστορίας μας ο ήρωας έχει έναν κεντρικό ρόλο στην ανάπτυξη του πολιτισμού, λειτουργώντας για το κοινό συμφέρον.** Είτε γλίτωνε τους λαούς από άσχημα τέρατα, κατάρρες ή επικίνδυνες εισβολές είτε είχε ανέκαθεν μια ενεργό κοινωνική παρουσία, η οποία σφράγισε όλες τις εποχές. Το ηρωικό πρότυπο γαλούχησε γενεές επί γενεών σε κάθε γωνιά του κόσμου. Κάθε φορά το όνομα και οι πράξεις διαφέρουν, αλλά το κεντρικό θέμα παρέμεινε αναλλοίωτο όσοι αιώνες και αν πέρασαν. **Αμέτρητες ήταν οι μορφές και άπειρα τα κατορθώματα του ήρωα, ωστόσο η επίδρασή του στον ψυχικό μας κόσμο είναι το ίδιο έντονη.** Ο Ηρακλής, ο Θησέας, ο Ιάσοντας ή ο βασιλιάς Αρθούρος και οι ιππότες του δεν είναι τυχαίο που ακόμη και σήμερα προκαλούν ρίγη συγκίνησης. Η ταύτιση με την ηρωική μορφή έχει μια βαθύτατη ψυχολογική ερμηνεία, είτε γινόταν στις «πρωτόγονες» εποχές είτε στη σημερινή ορθολογική κοινωνία μας. Ο αέναος κοσμογονικός κύκλος είναι παρών σε κάθε παράδοση. Αυτή η συνεχής παγκόσμια επανάληψη πέρασε μέσα από του θρύλους, τους μύθους και τα λαϊκά παραμύθια και κατά μυστηριώδη τρόπο επιβιώνει μέχρι σήμερα. Οι συνθήκες είναι διαφορετικές, η ανθρωπότητα στηρίζει τις αξίες της σε οικονομικούς δείκτες, ωστόσο η μορφή του ήρωα υφίσταται, προσαρμοσμένη στα σύγχρονα δεδομένα. **Σήμερα ήρωας δεν είναι μόνον εκείνος που ξεπερνά τα όρια της εποχής του, αλλά και κάθε ομάδα ανθρώπων που αγωνίζεται ενεργά για τη διάσωση του κόσμου από τους δράκοντες και τις Λερναίες Ύδρες που επιθυμούν τον αφανισμό του.** (Από την παρουσίαση στο οπισθόφυλλο του βιβλίου)

Μύθος

Sir James George Frazer

Ο κύριος σκοπός αυτού του βιβλίου είναι να δώσει μια εξήγηση για το αξιοσημείωτο κανονισμό που ρύθμιζε τη διαδοχή στο ιερατείο της Ντιάνα στην Αρικήα. Όταν ξεκίνησα για πρώτη φορά να λύσω αυτό το πρόβλημα, πριν από τριάντα και πλέον χρόνια, πίστευα ότι η λύση θα μπορούσε να προβληθεί πολύ σύντομα, αλλά γρήγορα ανακάλυψα ότι για να παραδώσω αυτήν όσο το δυνατό πιο πιθανή και κατανοητή, ήταν απαραίτητο να μελετήσω ορισμένα πιο γενικά θέματα, μερικά από τα οποία με δυσκολία, προηγουμένως, είχαν απλά και μόνο προσεγγιστεί. (. . .) (ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΛΟΓΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ)

Το κύριο θέμα αυτής της εργασίας του Φρέιζερ είναι η θεωρία μιας γενικής εξέλιξης της σκέψης από το στάδιο της μαγείας στο στάδιο της θρησκείας και τελικά στο στάδιο της επιστήμης. Η θεωρία του αυτή τον οδήγησε, περισσότερο από κάθε άλλον ανθρωπολόγο, να συγκεντρώσει και να συγκρίνει ένα μεγάλο αριθμό πληροφοριών για μαγικές και θρησκευτικές πράξεις καθώς και για ανεξήγητα, από τους Ευρωπαίους διανοούμενους, έθιμα. Οι απόψεις του για τη διάκριση ανάμεσα στη μαγεία και στη θρησκεία έγιναν βασικά δεχτές στα γραπτά πολλών ανθρωπολόγων ήδη από την εποχή του και επέδρασαν γενικότερα στους ανθρώπους των γραμμάτων. (Από την παρουσίαση της έκδοσης)

"ΘΑΝΑΤΩΣΗ ΤΗΣ ΖΩΙΚΗΣ ΘΕΟΤΗΤΑΣ":

Θανάτωση του Ιερού Γερακιού. **Στα προηγούμενα κεφάλαια είδαμε ότι πολλές κοινωνίες που έχουν εξελιχτεί μέχρι το σημείο να ζουν κυρίως από τη γεωργία, συνηθίζουν να θανατώνουν και να τρώνε τις αλευρένιες θεότητες τους, είτε με την καθαρή μορφή σίτου, ρυζιού και τα παρόμοια, είτε με δανεικές μορφές ζώων και ανθρώπων.** Μένει να δείξουμε ότι θηρευτικές και ποιμενικές φυλές, το ίδιο όπως και γεωργικοί λαοί, έχουν τη συνήθεια να θανατώνουν τα όντα που λατρεύουν. Μεταξύ των σεβαστών όντων ή θεών, εάν πράγματι αυτά αξίζουν αυτή την ονομασία, τα οποία κυνηγοί και βοσκοί λατρεύουν και θανατώνουν, βρίσκονται γνήσια και απλά ζώα και όχι ζώα που θεωρούνται ενσαρκώσεις άλλων υπερφυσικών όντων. Το πρώτο μας παράδειγμα βγαίνει από τους Ινδιάνους της Καλιφόρνιας, οι οποίοι, αν και ζουν σε μια εύφορη χώρα και κάτω από ήρεμες και ήπιες μετεωρολογικές συνθήκες, όμως κατατάσσονται σχεδόν στο τέλος της κλίμακας του πολιτισμού των αγρίων. [...] (Από την έκδοση)

Ο τόμος αυτός αποτελεί απαραίτητο συμπλήρωμα στην ελληνική μετάφραση της επίτομης αγγλικής έκδοσης «The Golden Bough» του Sir James George Frazer, η οποία, καλύπτοντας τέσσερις ογκώδεις τόμους και περιέχοντας πλήθος πληροφοριών και απόψεων, δημιουργεί, ίσως, κάποιες δυσκολίες στους αναγνώστες που θ' αναζητήσουν συγκεκριμένο λήμμα ή βιβλιογραφική ενημέρωση για επίλυση πιθανών αποριών τους ή για μια δεύτερη επιλεκτική τους ανάγνωση. Έτσι, για διευκόλυνση του αναγνωστικού κοινού του «Χρυσού Κλώνου», προχωρήσαμε (. . .) στη σύνταξη ενός αναλυτικού και ερμηνευτικού ευρετηρίου, έχοντας για βάση το αγγλικό index, το οποίο όμως προσαρμόσαμε, κατά το δυνατό, στα ελληνικά δεδομένα, μεταγράφοντας τις ξένες λέξεις μ' ελληνικούς χαρακτήρες και τροποποιώντας τις συντομογραφίες των επί μέρους λημμάτων, σύμφωνα με τη σημερινή μορφή της γλώσσας μας. (. . .) (ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΡΟΛΟΓΟ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ)

Μύθος

Bronislan Malinowski

Με βάση το εθνογραφικό υλικό που συγκέντρωσε στα Τροβριανά νησιά της Μελανησίας, ο **Μαλινόφσκι επιχειρεί να αξιολογήσει τα πορίσματα της φροϋδικής θεωρίας και να εφαρμόσει τη ψυχαναλυτική μέθοδο στη μελέτη της "πρωτόγονης" κοινωνίας.**

Το εγχείρημά του αρθρώνεται γύρω από δύο προβλήματα:

- α) Τη σχέση ανάμεσα στην οικογενειακή οργάνωση και το ψυχισμό - οικουμενικότητα του Οιδιπόδειου και σύγκριση μητρογραμμικής και πατρογραμμικής οργάνωσης και
- β) τις σχέσεις ανάμεσα στο διαμορφωμένο ψυχισμό, την κοινωνική οργάνωση και τις πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Το έργο αυτό συνοψίζει τις βασικές θεωρητικές θέσεις του "δομικού λειτουργισμού". (Από την παρουσίαση της έκδοσης)

Μύθος

Friedrich Schelling

Το «Περί μύθων» αποτελεί καταρχάς μια εξαιρετική ιστορική - φιλολογική μελέτη για την ουσία και τα είδη του μύθου: λεπτές διακρίσεις ανάμεσα στον μύθο και την ιστορία, ανάμεσα στον μύθο και το παραμύθι ή την αλληγορία, ανάμεσα στον αρχέγονο μύθο και την μετέπειτα ποιητική ή φιλοσοφική επεξεργασία του και στην συνέχεια διαφοροποίηση των κατηγοριών των μύθων.

Ο Σέλλινγκ, όμως, ουδόλως περιορίζεται σε μια φιλολογική ανάλυση και οι κατηγοριοποιήσεις του ποτέ δεν εξαντλούνται στα όρια του φορμαλισμού. Όλα τα παραπάνω παίρνουν πνοή από την επιδίωξή του να προσδιορίσει τον μύθο στην καθαρότητά του και την φύση του πνεύματος που τον δημιούργησε. Αντικείμενο του είναι το πολιτισμικό περιβάλλον που συγκροτείται από τη μυθική σκέψη, και το οποίο ορίζεται ως εξής: “Ο χαρακτήρας των αρχαιότατων μύθων ενός λαού είναι ο χαρακτήρας της παιδικότητας, Το προεξάρχον στοιχείο του είναι η αθωότητα σε συνδυασμό με το πνεύμα του θαυμασμού. Ούτε το θαυμαστό παραβλέπει την αθωότητα ούτε η αθωότητα το θαυμαστό”.

(ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΤΟ ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ)

Φ. ΣΕΛΛΙΝΓΚ

ΠΕΡΙ ΜΥΘΩΝ

Θυμέλη
1845

Μύθος

“Δεν βλέπουμε παρά ό,τι γνωρίζουμε”, Goethe